

Kpl 6,

Euroopan monet kasvot

S.45-53

Monikielinen Eurooppa: Näin puhun eurooppaa

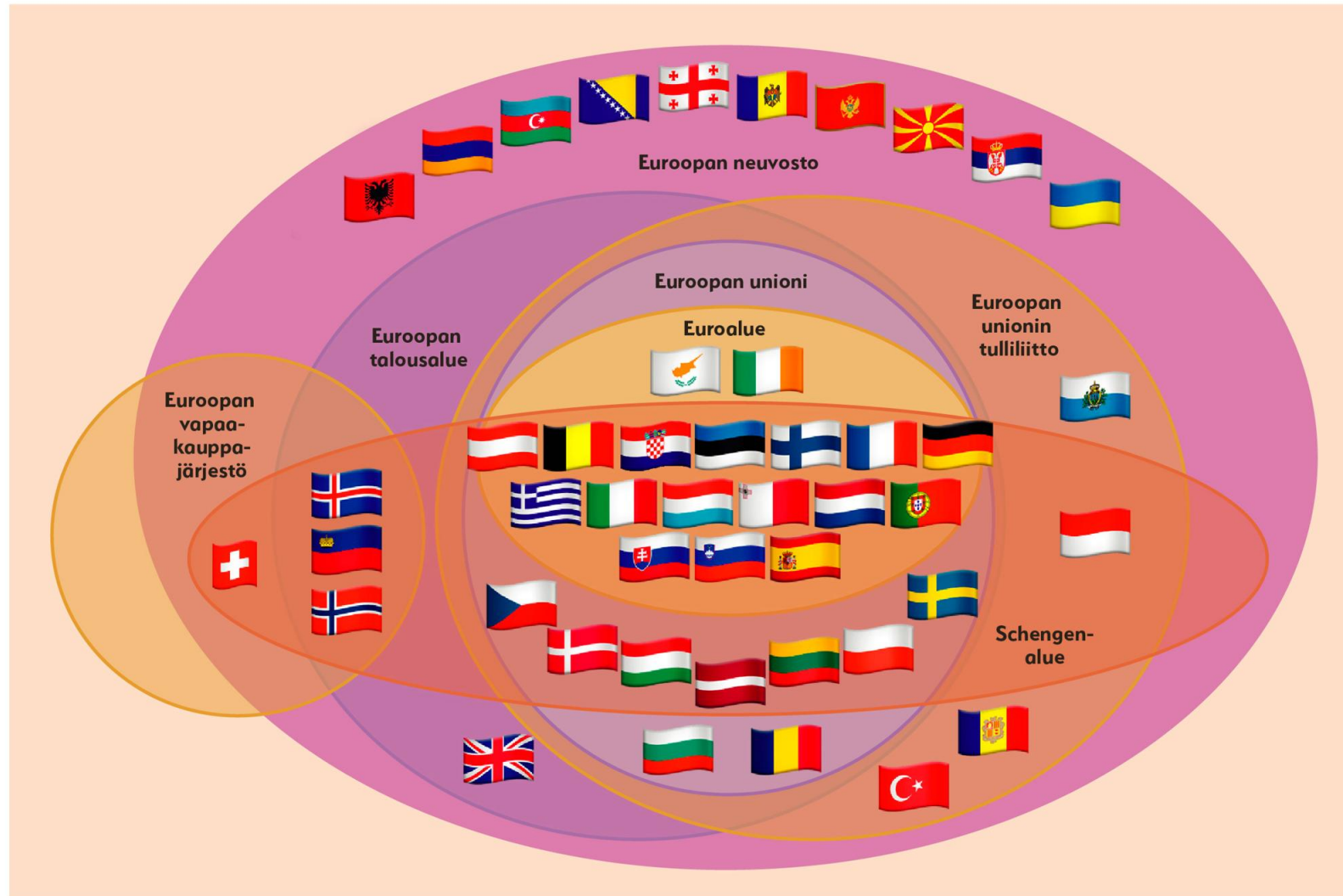
- Mitä kieliä osaat?
- Mitä kieliä pidät hyödyllisinä osata?

Katso video ja vastaa kysymyksiin.

- a) Miten kielet näkyvät Euroopan unionissa? Tiivistä muutamalla sanalla videon pohjalta.
- b) Miksi Euroopan unionin monikielisyys on sen vahvuus?
- c) Miten luulet Euroopan monikielisyyden kehittyvän tulevaisuudessa?

Otava: kpl 6, Monikielinen Eurooppa -video

Euroopan monet organisaatiot

Euroopan monet organisaatiot

EU eli Euroopan unioni: 27 jäsenvaltion taloudellinen ja poliittinen liitto.

Euroopan neuvosto: 46 jäsenvaltion poliittinen yhteistyö- ja ihmisoikeusjärjestö. Ei ole osa EU:ta.

EFTA – Euroopan vapaakauppajärjestö: Islannin, Norjan, Sveitsin ja Liechtensteinin muodostama vapaakauppa-alue.

ETA – Euroopan talousalue: Yhteismarkkina-alue, jonka jäseninä ovat EU:n jäsenvaltiot + Islanti, Norja ja Sveitsi.

Euroalue: 20 EU-maan alue, jossa käytetään valuuttana euroa. Myös Andorra, Monaco, San Marino ja Vatikaani käyttävät euroja; ne eivät kuitenkaan kuulu euroalueeseen, koska ne eivät ole EU:ssa.

Schengen: 29 jäsenvaltion alue, jossa jäsenvaltioiden välillä ei ole matkustusrajoituksia eikä rajatarkastuksia.

Monimuotoinen Eurooppa

- Monet eri kielet ja kieliryhmät
- Eri maiden kielelliset, kansalliset ja etniset vähemmistöt
- Siirtolaisuus ja pakolaisuus
- Eri uskonnot
- Yhteiskunnalliset erot (läntinen ja itäinen Eurooppa)
- Taloudelliset erot (teollistuminen, elinkeinorakenteen muutokset, kaupungistuminen, elintasoerot, Marshall-apu vs. sotakorvaukset, suunnitelmatalous vs. markkinatalous)
- BKT asukasta kohti, s.47, väestömäärä s.48, kokonaistuotanto s.51, kokonaishedelmällisyysluku s.52, ikäihmisten osuus s.53

BKT asukasta kohden

- BKT asukasta kohden vaihtelee melko paljon EU:n jäsenvaltioiden välillä.
- Entisissä Itä-Euroopan kansandemokratioissa ja Etelä-Euroopan maista Kreikassa ja Portugalissa BKT/asukas on keskimääräistä alhaisempi.
- Pohjoismaissa, varsinkin Norjassa, Ruotsissa ja Tanskassa, sekä Alankomaissa, Belgiassa, Luxemburgissa, Irlannissa, Itävallassa ja Sveitsissä BKT/asukas on keskimääräistä korkeampi.
- Pohjois- ja Länsi-Euroopassa on kehittynein markkinatalous.
- Suomi kuuluu EU:n vauraimpien valtioiden joukkoon.

EU:n jäsenvaltioiden väestömäärä 2020

- Jäsenvaltioiden erot ovat suuret.
- Yli 30 miljoonan asukkaan maita on vain viisi.
- Noin 10 miljoonan asukkaan maita on seitsemän.
- Yli puolessa maista väkimäärä on alle 10 miljoonaa, peräti viidessä alle kaksi miljoonaa.
- Suomen väestömäärä on hieman EU:n keskitason alapuolella.

Kokonaistuotanto EU:n jäsenvaltioissa 2020

- Jäsenvaltioiden erot ovat suuret.
- Kolmessa jäsenvaltiossa kokonaistuotanto on aivan omaa luokkaansa. Saksa, Ranska ja Italia ovat vanhoja teollisuusvaltioita, joissa on paljon väestöä.
- Kymmenessä jäsenvaltiossa kokonaistuotanto on 200 ja 500 miljardin euron paikkeilla. Osa näistä maista on entisiä kansandemokratioita, joissa alkutuotannon osuus on keskimääräistä korkeampi. Sen vuoksi esimerkiksi Puolan ja Ruotsin kokonaistuotanto on suunnilleen sama, vaikka Puolan väestö on lähes neljä kertaa suurempi.
- Valtioita, joissa kokonaistuotanto on alle 100 miljardia, on myös kymmenen. Näistä useimmissa väestömäärä on varsin pieni.
- Suomi on kokonaistuotannoltaan EU:n keskitasoa.

Kokonaishedelmällisyysluku EU-maissa 2019

- Yhteistä kaikille EU-maille on, että kokonaishedelmällisyysluku on alle kaksi. Se tarkoittaa, että syntyvyys on alhainen ja että ilman maahanmuuttoa kaikkien EU-maiden väestö tulee vähenemään pitkällä aikavälillä.
- Alhaisimpien kokonaishedelmällisyysluvun EU-maita yhdistää se, että ne kaikki ovat Välimeren maita. Useimpia niitä yhdistää katolinen uskonto ja myös monia vuosia jatkunut vaikea taloudellinen tilanne, mikä voi myöhentää perheen perustamista.
- Suomen kokonaishedelmällisyysluku on EU-maiden pienimpiä.

Ikäihmisten osuus 2021

- Ikäihmisten osuus väestöstä on varsin suuri melkein kaikissa EU-maissa. Ainoastaan
- Irlannissa ja Luxemburgissa heidän osuutensa on selvästi muita alhaisempi.
- Suomi sijoittuu kuvion kärkeen, vain Italia on edellä.
- Kuvio kertoo, että kaikkialla Euroopan unionissa vanheneva väestö aiheuttaa ongelmia väestöllisen huoltosuhteen kannalta

Kuka hallitsee, kenellä on valta?

- Monarkia eli kuningaskunta
 - Hallitsijan kruunaus eliniäksi
 - Hallitsijanvallan perinnöllisyys
 - Muodolliset valtaoikeudet = perustuslaillinen monarkia, jossa valtaa käyttää kansanedustuslaitos ja hallitusta johtava pääministeri
- Tasavalta
 - Ylintä valtaa käyttää kansanedustuslaitos
 - Eri maissa päämiesten valtaoikeudet ovat jakautuneet eri tavoin presidentin, liittokanslerin, pääministerin ja hallituksen kesken
- Liittovaltio vs. yhtenäisvaltio
- Enemmistövaalitapa vs. suhteellinen vaalitapa, kaksipuoluejärjestelmä vs. monipuoluejärjestelmä

Hyvinvointivaltion mallit

Pohjoismainen hyvinvointivaltio

- Valtio ja kunnat tuottavat paljon hyvinvointipalveluita
- paljon universaaleja etuuksia
- Korkea veroaste
- Tasainen tulonjako ja vähäinen köyhyys

Liberaali hyvinvointivaltio

- Yksityiset yritykset vastaavat palveluiden järjestämisestä
- Kansalaiset hankkivat sosiaaliturvan yksityisillä vakuutuksilla
- Valtiolla vastuuta terveydenhoidosta ja asuntopolitiikasta
- Pienet tarveharkintaiset tuet valtiolta kaikkein heikoimmassa asemassa oleville

Hyvinvointivaltion mallit

Mannermainen hyvinvointijärjestelmä

- Lasten, vanhusten ja vammaisten hoito perheen ja vapaaehtoisjärjestöjen vastuulla
- Sosiaaliturva työpaikan kautta
- Palveluiden järjestäminen vaihtelee suuresti eri maiden välillä

Eteläeurooppalainen hyvinvointimalli

- Suku, perhe, kirkko ja vapaaehtoiset järjestöt keskeisessä osassa hyvinvointipalvelujen tuottajina
- Katolisissa maissa kirkon rooli on keskeinen
- Julkisen vallan tuottamia sosiaalipalveluita hyvin vähän

Tehtäviä

Lue kpl 6, Euroopan monet kasvat,
s.45-53

Tee tehtävät 1 ja 6, s.53